

Artikel [PM]

De Successiewet 1956 wordt als volgt gewijzigd:

[PM letter]

Artikel 11 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het vierde lid komt te luiden:

4. Hetgeen aan een echtgenoot bij ontbinding van een huwelijksgoederengemeenschap, meer toekomt dan de helft van die gemeenschap of, in geval van een in huwelijkse voorwaarden opgenomen verrekenbeding, hetgeen aan een echtgenoot meer toekomt dan de helft van de te verrekenen som, wordt voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen:

a. in geval van ontbinding of verrekening bij overlijden: geacht van de andere echtgenoot te zijn verkregen krachtens erfrecht door diens overlijden;

b. in geval van ontbinding of verrekening tijdens leven: geacht van de andere echtgenoot te zijn verkregen krachtens schenking.

2. Onder vernummering van het vijfde lid tot zesde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

5. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing bij verrekening op grond van een verrekenbeding dat is overeengekomen door personen die op het moment van verrekening partners zijn als bedoeld in artikel 1a.

Artikel [PM]

Artikel PM vindt geen toepassing op verkrijgingen op grond van huwelijkse voorwaarden die zijn aangegaan voor 18 april 2025 alsmede op verkrijgingen op grond van een notarieel samenlevingscontract voor 18 april 2025. De eerste zin is niet langer van toepassing zodra die huwelijkse voorwaarden, onderscheidenlijk dat notarieel samenlevingscontract, op of na 18 april 2025 worden gewijzigd, onderscheidenlijk wordt gewijzigd.

Algemeen deel

Voorstel aanpak ongelijke breukdelen bij een huwelijksgoederengemeenschap in de schenk- en erfbelasting

Trouwen is een belangrijke gebeurtenis in het leven van mensen en heeft verstrekkende juridische en financiële gevolgen. Naast het persoonlijke aspect van deze verbintenis ontstaan er rechten en verplichtingen naar elkaar en bestaat vanaf het ogenblik van de voltrekking van het huwelijk van rechtswege een gemeenschap van goederen, als daar niet in huwelijkse voorwaarden van wordt afgeweken. Beide echtgenoten worden volledig gerechtigd tot de huwelijksgoederengemeenschap, onder respectering van de rechten van de andere echtgenoot. Bij het einde van het huwelijk – door echtscheiding of overlijden – is ieder van de echtgenoten gerechtigd tot een gelijk aandeel in de huwelijksgoederengemeenschap. De echtgenoten kunnen door het aangaan of wijzigen van huwelijkse voorwaarden een ander aandeel dan een gelijk aandeel in de huwelijksgoederengemeenschap afspreken, bijvoorbeeld 90% en 10%. De Belastingdienst signaleert dat vermogenden van deze mogelijkheden in toenemende mate gebruikmaken, ingegeven door de wens om schenk- en erfbelasting te besparen. Uit het arrest van de Hoge Raad op 16 februari 2024¹ wordt duidelijk dat dit niet tot een schenking en daarmee niet tot de heffing van schenkbelasting leidt en dat slechts in zeer uitzonderlijke gevallen sprake kan zijn van belastbaarheid met erfbelasting. Hierdoor is het mogelijk om schenk- en erfbelasting op oneigenlijke wijze te ontgaan. Met de voorgestelde maatregel wordt dit gerepareerd. Dit wordt onderstaand toegelicht.

Voor huwelijken aangegaan voor 1 januari 2018 geldt van rechtswege een algehele gemeenschap van goederen.² Dit betekent dat in beginsel alle bezittingen en schulden van elk van de echtgenoten voorafgaand aan het huwelijk en alle bezittingen en schulden die zij tijdens het huwelijk verkrijgen of aangaan, in de huwelijksgoederengemeenschap vallen. Voor huwelijken aangegaan vanaf 1 januari 2018 geldt van rechtswege een beperkte gemeenschap van goederen. De wettelijke gemeenschap omvat sindsdien alle vanaf aanvang van het huwelijk door (één van) de echtgenoten verkregen bezittingen en aangegane schulden, met uitzondering van onder andere erfenissen en schenkingen. Voorhuwelijkse bezittingen en schulden van elk van de echtgenoten³ behoren niet tot de gemeenschap, maar blijven behoren tot hun privévermogen. Tijdens het bestaan van de gemeenschap zijn daarin civielrechtelijk geen aandelen te onderscheiden. En in beginsel hebben beide echtgenoten bij beëindiging van het huwelijk bijvoorbeeld door echtscheiding of overlijden op grond van het Burgerlijk Wetboek (BW) recht op een gelijk aandeel in de ontbonden gemeenschap.⁴

Echtgenoten kunnen er ook voor kiezen om voorafgaand aan of tijdens het huwelijk te bepalen dat tussen hen geen gemeenschap van goederen zal bestaan of een andere dan de wettelijke gemeenschap van goederen. Dit kan door het opstellen van huwelijkse voorwaarden, waarin bijvoorbeeld een algehele gemeenschap van goederen met uitzondering van de eigen onderneming wordt gesloten. In huwelijkse voorwaarden kan ook een finaal verrekenbeding worden overeengekomen, op grond waarvan bijvoorbeeld bij de beëindiging van het huwelijk door echtscheiding of overlijden verrekening plaatsvindt alsof sprake is van een algehele gemeenschap van goederen. Ook hierbij geldt dat beide echtgenoten het vermogen in principe bij helfte verrekenen: alsof zij allebei een gelijk aandeel hebben in het te verrekenen vermogen.⁵

Het is ook mogelijk om af te wijken van het wettelijk uitgangspunt dat echtgenoten recht hebben op een gelijk aandeel (ieder de helft) in de ontbonden huwelijksgoederengemeenschap of het te verrekenen vermogen. Door tijdens het huwelijk het aandeel in het vermogen van de huwelijksgoederengemeenschap of het te verrekenen vermogen aan te passen, verschuift bij de ontbinding van het huwelijk vermogen naar de andere echtgenoot. Deze vermogensverschuiving is in beginsel onbelast, tenzij sprake is van fraud legis (zie hierna).

Het hiervoor genoemde arrest van de Hoge Raad van 16 februari 2024 gaat over de situatie dat gehuwden door wijziging van de gerechtigdheid tot van de huwelijksgoederengemeenschap in het

¹ HR 16 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:239.

² Onder huwelijk wordt mede verstaan: geregistreerd partnerschap.

³ Onder echtgenoot wordt mede verstaan: de geregistreerde partner.

⁴ Artikel 1:100 BW.

⁵ Artikel 1:135, eerste lid, BW.

zicht van overlijden belasting kunnen besparen. Ten eerste heeft de Hoge Raad geoordeeld dat het aangaan van dergelijke huwelijkse voorwaarden geen schenking is en dus niet leidt tot de heffing van schenkbelasting. Ook heeft de Hoge Raad geoordeeld dat, gelet op de wetsgeschiedenis, geen erfbelasting is verschuldigd over het meerdere dan de helft van het vermogen van de huwelijksgoederengemeenschap dat toekomt aan de langstlevende echtgenoot. Volgens de Hoge Raad kan ten slotte bij dergelijke huwelijkse voorwaarden alleen in uitzonderlijke gevallen sprake zijn van *fraus legis*, maar daarover oordeelde de Hoge Raad dat daarvan in deze zaak geen sprake was. De maatstaf die de Hoge Raad aanlegt voor *fraus legis* is dusdanig strikt dat het in de praktijk nagenoeg onmogelijk zal zijn voor de Belastingdienst om dergelijke constructies ter besparing van erfbelasting te bestrijden. De zaak bij de Hoge Raad ging alleen in op de ontwijking van erfbelasting, maar naar verwachting geldt hetzelfde voor de situaties van het ontwijken van schenkbelasting (bijvoorbeeld bij een echtscheiding en ongelijke aandeel bij verdeling staande huwelijk). In de onderstaande voorbeelden wordt geïllustreerd hoe door middel van het huwelijkvermogensrecht de heffing van erfbelasting kan worden ontweken.

Voorbeeld 1 – huwelijksgoederengemeenschap met ongelijke breukdelen

A en B zijn gehuwd in algehele gemeenschap van goederen en hebben geen ander vermogen. A en B hebben geen kinderen. De huwelijksgoederengemeenschap bedraagt € 10 miljoen. Wettelijk uitgangspunt op grond van het BW is dat A en B een gelijk aandeel in de gemeenschap hebben, dus bij overlijden van één van hen is de nalatenschap € 5 miljoen. A en B laten huwelijkse voorwaarden opstellen door de notaris en bepalen daarin dat B bij beëindiging van het huwelijk nog maar voor 5% tot de huwelijksgoederengemeenschap is gerechtigd en A voor 95%. Als B overlijdt, bedraagt de nalatenschap 5% van € 10 miljoen (€ 500.000) in plaats van 50% (€ 5.000.000). Dit levert een besparing van erfbelasting op voor A van circa € 900.000. Door de wijziging is A bij het overlijden van B immers op grond van het huwelijkvermogensrecht gerechtigd tot 95% van het gemeenschappelijke vermogen in plaats van tot 50%. De verkrijging krachtens huwelijkvermogensrecht is momenteel niet belast met schenk- of erfbelasting.

Voorbeeld 2 – finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen

A en B zijn gehuwd, hebben geen kinderen en hebben elke gemeenschap van goederen uitgesloten. Zij zijn in hun huwelijkse voorwaarden een finaal verrekenbeding overeengekomen. Hierin staat dat zij ingeval van overlijden van een van beiden en ingeval van echtscheiding beide verplicht zijn hun vermogens te verrekenen alsof er sprake is van een algehele gemeenschap van goederen waarin A voor 10% gerechtigd is en B voor 90%. A overlijdt. Het vermogen van A bedraagt € 4 miljoen en van B € 1 miljoen. B is uit hoofde van het verrekenbeding gerechtigd tot 90% van € 5 miljoen. B krijgt een verrekenvordering van 90% van € 5 miljoen (€ 4,5 miljoen), minus het vermogen dat B zelf al had (€ 1 miljoen), in totaal € 3,5 miljoen. De verkrijging van € 3,5 miljoen betreft een verkrijging krachtens huwelijkvermogensrecht, waarover geen erfbelasting verschuldigd is. De verkrijging van € 3,5 miljoen geschiedt momenteel dus onbelast.

In het HLA is opgenomen dat onbedoelde constructies aangepakt worden. Het kabinet ziet de bovengenoemde constructie als onbedoeld. Volgens het kabinet is het namelijk ongewenst dat echtgenoten door civielrechtelijke keuzes, die zijn ingegeven vanuit fiscale beweegredenen, schenk- of erfbelasting ontwijken. Het huwelijkvermogensrecht wordt in voorkomende situaties dus ingezet om geen of lagere schenk- of erfbelasting te construeren. Sinds het arrest van de Hoge Raad van 16 februari 2024 is duidelijk dat dit op relatief eenvoudige wijze kan en dat het bestrijden van dergelijke constructies met *fraus legis* zeer lastig is. Het is ook de bedoeling dat schenkingen en erfenissen tussen echtgenoten niet in algemene zin vrijgesteld zijn van belasting. Hoewel er voor de erfbelasting sprake is van een hoge partnervrijstelling, is deze niet onbeperkt. Ook in de schenkbelasting bestaat geen onbeperkte vrijstelling tussen echtgenoten. Het onbelast overgaan van vermogen van de ene echtgenoot op de andere echtgenoot is in genoemde situaties dus ook in strijd met doel en strekking van de Successiewet.

Voorstel ongelijke breukdelengemeenschap en finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen

Bij een huwelijksgoederengemeenschap met ongelijke breukdelen wordt voorgesteld dat hetgeen aan een echtgenoot na ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap meer toekomt dan de helft van die gemeenschap, belast wordt met schenk- of erfbelasting. Hierbij wordt aangesloten bij het uitgangspunt in het BW⁶ dat echtgenoten een gelijk aandeel hebben in de ontbonden

⁶ Artikel 1:100 BW.

huwelijksgoederengemeenschap. Ook in het geval van een finaal verrekenbeding waarbij vermogen wordt verrekend op grond van een ongelijke gerechtigheid tot dat vermogen, wordt voorgesteld dat hetgeen aan een echtgenoot meer toekomt dan de helft van de te verrekenen som belast wordt met schenk- of erfbelasting.⁷ De maatregel geldt onverkort. Dit betekent dat er geen tegenbewijsregeling wordt voorgesteld, noch een termijn tussen het aangaan van de huwelijkse voorwaarden en de ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap of de verrekening wordt gesteld. De voorgestelde maatregel is hiermee het meest effectief tegen constructies. Een tegenbewijsregeling, waarbij er geen heffing is wanneer het wijzigen van de huwelijkse voorwaarden niet hoofdzakelijk is ingegeven vanuit fiscale beweegredenen, leidt namelijk tot lastige, zo niet onmogelijke discussies over het motief van het wijzigen van de huwelijkse voorwaarden. Aangezien de toekomst ongewis is, zijn de vermogensrechtelijke en daarmee fiscale consequenties op het moment van het aangaan van de huwelijkse voorwaarden niet met zekerheid vast te stellen en daarmee het motief van de handeling evenmin. Een termijn tussen de datum van het wijzigen van de huwelijkse voorwaarden en de ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap leidt ertoe dat de maatregel minder effectief is. Met een dergelijke termijn is het namelijk nog steeds mogelijk om constructies op te zetten, zolang de periode tussen het wijzigen van de huwelijkse voorwaarden en de ontbinding van de gemeenschap lang genoeg is.

Door deze vormgeving geldt de maatregel ook in gevallen waarin geen sprake is van constructies: ook zonder fiscale beweegredenen leidt een ongelijke breukdelengemeenschap of verrekening anders dan bij helfte tot heffing van schenk- of erfbelasting. Dit is een bewuste keuze. Echtgenoten hebben immers als alternatief om in huwelijkse voorwaarden (privé)vermogen buiten een gemeenschap of verrekenbeding te houden. Zo kunnen zij een bepaalde door hen gewenste verhouding in vermogens behouden, zonder dat zij hiervoor met betrekking tot de huwelijksgoederengemeenschap of verrekenbeding ongelijke breukdelen hoeven overeen te komen. Bovendien ligt het – afgezien van fiscale redenen – niet voor de hand om een huwelijksgoederengemeenschap met ongelijke breukdelen overeen te komen. Tijdens het bestaan van de gemeenschap gaan immers goederen en schulden van beide echtgenoten tot de gemeenschap behoren en kunnen schuldeisers zich hierop verhalen. Het is niet logisch dat goederen en schulden die tot de huwelijksgoederengemeenschap gaan behoren uiteindelijk in een ongelijke verhouding tussen echtgenoten worden verdeeld. Het ligt meer voor de hand om bepaald vermogen buiten de gemeenschap te houden en voor het overige een huwelijksgoederengemeenschap aan te gaan waarin beide echtgenoten bij ontbinding een gelijk aandeel hebben.

In dit verband kan nog worden gewezen op het niet aangenomen voorstel om een constructie als hierboven genoemd te bestrijden in Overige fiscale maatregelen 2018 (OFM 2018).⁸ Dat voorstel hield kort gezegd in dat het aangaan of wijzigen van huwelijkse voorwaarden tijdens het huwelijk zou leiden tot heffing van schenkbelasting voor zover het aandeel van de minstvermogende in het totale vermogen hoger zou worden dan 50% of het aandeel van de meestvermogende in het totale vermogen zou toenemen. Het totale vermogen bestond uit het privévermogen van beide echtgenoten en het gezamenlijke vermogen. Er zijn twee belangrijke verschillen met het huidige voorstel. Ten eerste werd in dat voorstel voor de heffing aangesloten bij het tijdstip van het aangaan van het huwelijk of van het wijzigen van huwelijkse voorwaarden tijdens het huwelijk. Ten tweede was niet het huwelijkvermogen de grondslag maar het totale vermogen van de echtgenoten hetgeen leidde tot complicaties. De Tweede Kamer heeft dit voorstel uit het wetsvoorstel gehaald door het aannemen van het amendement-Omtzigt⁹. In de toelichting van dat amendement werd ook verzocht of het kabinet kon bezien of de maatregel op rechtvaardigere wijze vorm gegeven kan worden door wel het misbruik aan te pakken, maar niet goedwillende burgers te raken.¹⁰ Naar het oordeel van het kabinet wordt met de thans voorgestelde maatregel gehoor gegeven aan dit verzoek. De vormgeving van de nu voorgestelde maatregel zorgt ervoor dat het huwelijkvermogensrecht niet onbedoeld wordt gebruikt om schenk- of erfbelasting te ontwijken. De privévermogens van beide echtgenoten blijven namelijk buiten de voorgestelde maatregel in tegenstelling tot de maatregel in OFM 2018. Alleen het vermogen van de

⁷ Deze maatregel geldt ook voor twee personen die een notarieel samenlevingscontract hebben gesloten en partner zijn op grond van artikel 1a SW 1956 met daarin een overeengekomen finaal verrekenbeding.

⁸ Kamerstukken II 2017/18, 34786.

⁹ Kamerstukken II 2017/18, 34786, nr. 18.

¹⁰ Kamerstukken II 2017/18, 34786, nr. 18.

huwelijksgoederengemeenschap en de op grond van een verrekenbeding te verrekenen vermogens vallen onder de voorgestelde maatregel. Ook wordt in de voorgestelde maatregel aangesloten bij de daadwerkelijke vermogensverschuiving, namelijk het tijdstip van de ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap of de werking van het verrekenbeding. Dit past ook beter in de systematiek van de SW 1956, waarbij het aangaan van een huwelijk met vermogensvermenging geen schenking met zich meebrengt. Ten slotte wordt een ruime overgangsbepaling voorgesteld, waarbij de huidige gevallen gerespecteerd worden (zie ook hierna).

Onderstaand wordt toegelicht hoe de voorgestelde maatregel uitpakt voor de twee eerder genoemde voorbeelden.

Voorbeeld 1 huwelijksgoederengemeenschap met ongelijke breukdelen

A en B zijn gehuwd in gemeenschap van goederen en hebben geen kinderen. In hun huwelijkse voorwaarden zijn ze overeengekomen dat het aandeel van A in de huwelijksgoederengemeenschap 95% is en het aandeel van B 5%. De huwelijksgoederengemeenschap bedraagt € 10 miljoen. Als B overlijdt, komt A op grond van het huwelijksvermogensrecht 95% van € 10 miljoen toe (€ 9.500.000). De nalatenschap van B bedraagt 5% van € 10 miljoen (€ 500.000). Als A enig erfgenaam is van B, verkrijgt A € 500.000 krachtens erfrecht. Door de voorgestelde maatregel wordt ook hetgeen A meer toekomt dan de helft van de huwelijksgoederengemeenschap, aangemerkt als een verkrijging krachtens erfrecht door het overlijden van B. A komt op grond van het huwelijksvermogensrecht 95% van € 10 miljoen toe (€ 9.500.000). Dit is 45%-punt meer dan 50%. Dit betekent dat ook deze 45%, dus € 4,5 miljoen, aangemerkt wordt als een verkrijging krachtens erfrecht.

Voorbeeld 2 finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen

A en B zijn gehuwd, hebben geen kinderen en hebben iedere gemeenschap van goederen uitgesloten. Zij zijn in hun huwelijkse voorwaarden een finaal verrekenbeding overeengekomen. Hierin staat dat zij ingeval van overlijden van een van beiden en ingeval van echtscheiding verplicht zijn hun vermogens te verrekenen alsof er sprake is van een algehele gemeenschap van goederen waarin A na ontbinding een aandeel van 10% zou hebben en B van 90%. Het vermogen van A bedraagt € 4 miljoen en van B € 1 miljoen. A overlijdt. Op grond van het verrekenbeding is B gerechtigd tot € 90% van € 5 miljoen (€ 4,5 miljoen). De nalatenschap van A bedraagt 10% van € 5 miljoen (€ 500.000). Als B enig erfgenaam is van A, verkrijgt B € 500.000 krachtens erfrecht. Door de voorgestelde maatregel wordt ook hetgeen B meer toekomt dan de helft van het te verrekenen vermogen aangemerkt als een verkrijging krachtens erfrecht. B komt na het overlijden van A 40%-punt meer toe dan 50% van het te verrekenen vermogen. Dit betekent dat € 2 miljoen wordt aangemerkt als een fictieve verkrijging door B krachtens erfrecht door het overlijden van A.

Overgangsrecht

Hoewel een huwelijksgoederengemeenschap of een finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen een ongebruikelijke figuur is, is het mogelijk dat echtgenoten in het verleden om andere dan fiscale redenen voor ongelijke breukdelen hebben gekozen.¹¹ Bij onmiddellijke werking van deze maatregel worden ook deze echtgenoten getroffen. Om heffing in de toekomst te voorkomen zullen deze echtgenoten van de voorgestelde maatregel op de hoogte moeten zijn en zullen ze na een beoordeling van hun situatie actie moeten ondernemen. Het kabinet acht dit mede gelet op het doenvermogen ongewenst. Daarom wordt overgangsrecht voorgesteld dat inhoudt dat de maatregel niet van toepassing is ingeval van huwelijkse voorwaarden waarin reeds een ongelijke breukdelengemeenschap of een finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen is overeengekomen voor 18 april 2025.¹² Als na deze datum de echtgenoot met de kleinste gerechtigdheid tot de huwelijksgoederengemeenschap of het te verrekenen vermogen overlijdt, blijft heffing over hetgeen de andere echtgenoot meer toekomt dan de helft van de huwelijksgoederengemeenschap of het vermogen, achterwege. Deze datum is het moment van bekendmaking van deze maatregel in de Voorjaarsnota en beoogt aankondigingseffecten te voorkomen.¹³

¹¹ Vgl. onderdeel 3.3 van het Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 29 maart 2018 over de wijziging van het besluit van 5 juli 2010, nr. DGB2010/872M, Stcrt. 2010, nr. 10783 (Stcrt. 2018, 18050).

¹² Het overgangsrecht geldt ook voor twee personen die een notarieel samenlevingscontract hebben afgesloten en partner zijn op grond van de SW 1956 met daarin een overeengekomen finaal verrekenbeding.

¹³ Kamerstukken II 2024/25, 36725, nr. 1.

Als de echtgenoten op of na 18 april 2025 hun huwelijkse voorwaarden wijzigen, verliezen zij hun aanspraak op het overgangsrecht en gaat de nieuwe regelgeving gelden. Dit geldt ook als de echtgenoten de huwelijkse voorwaarden aanpassen, maar nalaten de ongelijke breukdelengemeenschap of het finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen aan te passen. Hiermee wordt het overgangsrecht niet te breed, aangezien het een bewuste keuze van de echtgenoten zal zijn. De notaris zal immers de echtgenoten met een ongelijke breukdelengemeenschap of een verrekenbeding met ongelijke breukdelen hebben gewezen op de fiscale gevolgen van deze voorgestelde maatregelen en dit overgangsrecht. Echtgenoten kunnen dit dan meenemen bij hun overweging tot het wijzigen van de huwelijkse voorwaarden.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel [PM] (artikel 11 van de Successiewet 1956)

Zoals is toegelicht in het algemeen deel van deze memorie wordt voorgesteld om het ontgaan van belasting door gebruikmaking van een huwelijksgoederengemeenschap met ongelijke breukdelen door middel van wetswijziging te bestrijden. In het voorgestelde artikel 11, vierde lid, SW 1956 wordt in dit kader geregeld dat in geval van een huwelijksgoederengemeenschap met ongelijke breukdelen, bij ontbinding van die gemeenschap onder voorwaarden schenk- of erfbelasting verschuldigd is. Het voorgaande geldt zowel voor een gemeenschap van goederen tussen echtgenoten als voor een gemeenschap van goederen tussen geregistreerde partners.¹⁴ Met ongelijke breukdelen wordt in dit verband bedoeld een ander breukdeel dan beiden de helft (1/2). Voor een rekenvoorbeeld wordt verwezen naar het algemeen deel van deze toelichting.

De voorgestelde maatregel is van toepassing als een huwelijksgoederengemeenschap wordt ontbonden. Een huwelijksgoederengemeenschap wordt op grond van artikel 1:99 BW onder andere ontbonden door het overlijden van een van de partners of door echtscheiding, maar ook door opheffing bij latere huwelijkse voorwaarden.

Hetgeen in geval van ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap een echtgenoot meer toekomt dan de helft van de huwelijksgoederengemeenschap, wordt op grond van het voorgestelde artikel 11, eerste lid, onderdeel a, SW 1956 aangemerkt als een verkrijging krachtens erfrecht. Voor een voorbeeld wordt verwezen naar het algemeen deel van deze toelichting.

In het voorgestelde artikel 11, vierde lid, aanhef en onderdeel a, SW 1956 wordt tevens geregeld dat erfbelasting is verschuldigd over hetgeen door een echtgenoot meer wordt verkregen dan de helft van de te verrekenen som bij het in effect treden van een verrekenbeding. Voor het begrip verrekenbeding wordt aangesloten bij titel 8, afdeling 2 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Voor een voorbeeld wordt verwezen naar het algemeen deel van deze toelichting.

Bij ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap bij leven of het bij leven in effect treden van een verrekenbeding dat is overeengekomen tussen partners, is het bovenstaande op grond van het voorgestelde artikel 11, eerste lid, aanhef en onderdeel b, SW 1956 van overeenkomstige toepassing met betrekking tot de schenkbelasting.

In het voorgestelde artikel 11, vijfde lid, SW 1956 wordt geregeld dat het voorgestelde artikel 11, vierde lid, SW 1956 van overeenkomstige toepassing is op het in effect treden van een verrekenbeding dat is overeengekomen tussen personen die op het moment van het in effect treden van een verrekenbeding partners zijn als bedoeld in artikel 1a SW 1956. Als bij het in effect treden van een verrekenbeding dat is overeengekomen tussen dergelijke partners een van beiden meer dan de helft van de te verrekenen som ontvangt, wordt dat meerdere aangemerkt als een verkrijging krachtens schenking of erfrecht. Voor de werking van dit lid is niet vereist dat dit verrekenbeding is opgenomen in een notarieel samenlevingscontract.

Artikel [PM] (overgangsrecht)

Het voorgestelde artikel [PM] regelt het overgangsrecht bij artikel [PM]. Hierin wordt geregeld dat er eerbiedigende werking is ten aanzien van alle bestaande huwelijkse voorwaarden aangegaan voor 18 april 2025. Bij de ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap wordt de gerechtigdheid tot de huwelijksgoederengemeenschap op basis van de huwelijkse voorwaarden dus gerespecteerd en wordt er geen schenk- of erfbelasting geheven op grond van artikel [PM]. Dit geldt ook voor een verrekenbeding dat is overeengekomen in huwelijkse voorwaarden of een notarieel samenlevingscontract. Indien de huwelijkse voorwaarden of het notariële samenlevingscontract echter op of na 18 april 2025 worden gewijzigd, vervalt deze eerbiedigende werking. Het is hierbij niet relevant wat de inhoud van de wijziging van de huwelijkse voorwaarden of het notariële samenlevingscontract is. Na een dergelijke wijziging is artikel [PM] wel van toepassing en kan schenk- of erfbelasting verschuldigd zijn conform dit artikel.

---

¹⁴ Zie hiervoor ook artikel 1:80b BW.

